

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

ПСИХОЛОГИЈА

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE
šk. god. 2022./2023.

PSI.56.SR.R.K1.24

56920

Начин означавања одговора на листу за одговоре:

Начин исправљања грешака на листу за одговоре:

↑
Преписан тачан одговор

↑
Параф (скраћени потпис)

Начин исправљања грешака у испитној књижици:

↑
Прецртан погрешан одговор у заградама

↑
Тачан одговор

↑
Параф (скраћени потпис)

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не okreћите страницу и не решавајте задатке док то не одобри водитељ испитне просторије.

Налепите идентификационе налепнице на све испитне материјале које сте добили у сигурносној кесици.

Испит траје **90** минута.

Испред сваке групе задатака је упутство за решавање. Пажљиво га прочитајте.

Можете писати по листу за концепт, али се његов садржај неће бодовати.

Пишите читко. Нечитки одговори ће се бодовати са нула (0) бодова.

На 2. страници ове испитне књижице приказан је начин исправљања грешака.

Приликом исправљања погрешака потребно је ставити параф (искључиво скраћени потпис, а не пуно име и презиме).

Употребљавајте искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.

Када решите задатке, проверите одговоре.

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 24 странице, од тога 4 празне.

I Задаци вишеструког избора

У следећим задацима од више понуђених одговора само је **један** тачан.
Тачне одговоре морате да означите знаком X на листу за одговоре.
Тачан одговор носи један бод.

1. Којој врсти фактора који утичу на понашање и психичке процесе припада обичај да се младенце посипа ржом као симболом плодности и богатства?

A. физичким
B. биолошким
C. социјалним
D. емоционалним

(1 бод)

2. Који је од наведених закључака тачан ако је између емоционалне интелигенције и агресивног понашања утврђена негативна корелација?

A. Особе које су агресивне мање су емоционално интелигентне.
B. Особе које нису агресивне мање су емоционално интелигентне.
C. Особе које су агресивне уједно су и емоционално интелигентније.
D. Агресивност особе и њена емоционална интелигенција нису повезане

(1 бод)

3. Који је следећи корак у истраживању ако желимо да проучавамо утицај плетења на концентрацију испитаника?

A. прикупљање података
B. постављање хипотезе
C. интерпретација резултата
D. осмишљавање поступка истраживања

(1 бод)

4. Према неким истраживањима утврђено је да бонус на плату узрокује повећање мотивације радника. Која метода истраживања омогућава доношење оваквог закључка?

- A. опажање
- B. експеримент
- C. студија случаја
- D. корелацијска метода

(1 бод)

5. У којем се од наведених примера према правилу сличности људи перципирају као група?

- A. Путници улазе у аутобус.
- B. Полицајци чекају демонстранте на барикадама.
- C. Посетиоци музеја посматрају изложену скулптуру.
- D. Људи стоје у реду како би купили карте за позориште.

(1 бод)

6. Како се назива перцептивна појава код које нам се чини да се неонска реклама у облику таласа миче иако је реч о наизменичном паљењу и гашењу лампица?

- A. привидно гibaње
- B. индуковано гibaње
- C. перцептивна константност
- D. правило заједничког кретања

(1 бод)

7. Пажљиво прочитајте текст.

Моје су ноге дубоко укорене у земљи на којој живим и радим... То је најбоља едукација за шефа кухиње и зато ја данас тачно знам шта је најбоља особина сваке намирнице.

Извор: www.tportal.hr

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Која је врста памћења описана у тексту?

- A. чулно
- B. епизодичко
- C. семантичко
- D. недекларативно

(1 бод)

8. Којим је поступком инструменталног условљавања дете научило да ће му родитељи купити нешто у трговини ако буде довољно дуго плакало?

- A. казном задавањем
- B. казном уклањањем
- C. позитивним поткрепљењем
- D. негативним поткрепљењем

(1 бод)

9. Пажљиво прочитајте текст.

– Откад знам за себе, волим моторе, а још као дете већину дана проводила сам с татом у гаражи. Први мотор добила сам кад ми је било седам година, али желела сам га и раније јер сам одувек хтела бити попут тате, каже Макаранка Петра..

Извор: www.slobodnadalmacija.hr

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Којом је врстом учења Петра развила интерес за моторе?

- A. учењем увидом
- B. учењем посматрањем
- C. класичним условљавањем
- D. инструменталним условљавањем

(1 бод)

10. Тино учи градиво за тест из историје. Који му процес омогућава прелазак информација из краткорочног у дугорочно памћење?

- A. кодирање
- B. присећање
- C. проналажење
- D. усмеравање пажње

(1 бод)

11. Која је од наведених емоција еволуцијски најзначајнија?

- A. страх
- B. срам
- C. понос
- D. љубомора

(1 бод)

12. Чак и 20 година након венчања Антонији се појави осмех на лицу када чује песму првог плеса са својег венчања. Која је саставница емоција описана у наведеном примеру?

- A. телесна реакција
- B. изражајна реакција
- C. емоционални доживљај
- D. когнитивна интерпретација

(1 бод)

13. Која се од наведених тврдњи односи на стратегију суочавања усмерену на емоције због стреса на послу?

- A. Особа свакодневно тражи нови, мање стресан посао.
- B. Особа договара са шефом другачији начин расподеле посла.
- C. Особа боље организује своје радне обавезе и поставља приоритете.
- D. Особа се петком након захтевног посла опушта у друштву пријатеља.

(1 бод)

14. Марко ради прековремено како би уштедео за стан и како би га шеф похвалио иако у будућности планира наћи други посао. Које две врсте потреба, према Маслоуљевој хијерархији мотива, потичу Марка на прековремени рад?

- A. потреба за љубављу и потреба за поштовањем
- B. потреба за сигурности и потреба за поштовањем
- C. потреба за љубављу и потреба за самоактуализацијом
- D. потреба за поштовањем и потреба за самоактуализацијом

(1 бод)

15. Након наглог прекида успешне пливачке каријере пливачица је због болести нашла утеху у послу тренерице пливања. Који је одбрамбени механизам описан у наведеном примеру?

- A. пројекција
- B. негирање
- C. супституција
- D. компензација

(1 бод)

16. Како се према психоаналитичком приступу може објаснити незадовољство ученика самим собом јер није остварио успех на тесту?

- A. Има ниску самоефикасност.
- B. Не успева да оствари своје потенцијале.
- C. Лоша оцена на тесту представља му казну.
- D. Осећа кривњу јер му је јако изражен суперего.

(1 бод)

17. Која тврдња тачно описује однос хронолошке и менталне доби код натпросечно интелигентног детета?

- A. Дететова ментална доб већа је од хронолошке.
- B. Дететова хронолошка доб већа је од менталне.
- C. Дететова ментална и хронолошка доб су једнаке.
- D. Дететова хронолошка и ментална доб нису повезане.

(1 бод)

18. Која од наведених тврдњи тачно описује утврђене полне разлике у интелигенцији?

- A. Жене имају развијенију општу интелигенцију од мушкараца.
- B. Мушкарци имају развијенију просторну интелигенцију од жена.
- C. Мушкарци имају развијенију вербалну тачност и памћење речи од жена.
- D. Жене имају развијенију способност предочавања ротације тродимензионалних предмета.

(1 бод)

19. Мајка детету забрањује одлазак на игралиште не објашњавајући му разлоге, већ му каже: *Јер ја тако кажем*. Који је родитељски стил описан у наведеном примеру?

- A. ауторитарни
- B. равнодушни
- C. попуштајући
- D. ауторитативни

(1 бод)

20. У којој фази когнитивног развоја дете почиње да разуме да има исту количину чоколаде када је у комаду и када је тај комад сломљен на мање делове?

- A. у сензомоторној фази
- B. у предоперационој фази
- C. у фази конкретних операција
- D. у фази формалних операција

(1 бод)

21. За коју је развојну фазу карактеристично формирање властитог идентитета?

- A. за касно детињство
- B. за адолесценцију
- C. за одраслу доб
- D. за старост

(1 бод)

22. Фани тренира у клубу у којем је свим играчицама забрањено пушење и конзумација кофеинских напитака. Када изађе с друштвом с факултета у кафић, одбија понуђену кафу и цигарете. Којим се групним утицајем може објаснити њено понашање?

- A. нормама
- B. стереотипом
- C. хало-ефектом
- D. деиндивидуацијом

(1 бод)

Психологија

23. Који од наведених примера описује невербалну комуникацију?

- A. Мирис га је иритирао.
- B. Глас му је дрхтао.
- C. Преплавила га је радост.
- D. Срце му је снажно куцало.

(1 бод)

24. Која од наведених тврдњи описује атрибуцијски процес?

- A. Далија сагледава проблем из перспективе своје сестре.
- B. Игору веровање у властити успех олакшава учење за матуру.
- C. Геа проналази много креативних решења за уређење својег стана.
- D. Виктор објашњава своје кашњење на састанак сталним гужвама у саобраћају.

(1 бод)

25. Луција је уз смешак отворила врата лифта старијој госпођи, прихватила врећице из њених руку и помогла јој их донети до стана. Госпођа је била одушевљена љубазношћу девојке те је помислила како је сигурно брижна, вредна и паметна. Која је појава описана у наведеном примеру?

- A. хало-ефект
- B. социјална фацилитација
- C. социјална интерференција
- D. самоиспуњавајуће пророчанство

(1 бод)

26. Марио има предрасуде према Азијатима и приватно се не дружи с њима, али запошљава се у фирми у којој му је надређена особа Азијат. Како се у социјалној психологији назива стање нелагоде које Марио смањује тако што у разговору о послу својим пријатељима каже да Азијати и нису баш тако лоши људи?

- A. логичка грешка
- B. когнитивна дисонанца
- C. грешка првог утиска
- D. основна атрибуцијска грешка

(1 бод)

27. Јосип купује искључиво немачке марке аутомобила јер сматра да су поуздани и квалитетни. Приликом куповине новог аутомобила усмерио се на његове квалитете, а у потпуности је занемарио информације које су се појављивале у медијима о његовим честим кваровима и низу недостатака. Чиме се може објаснити Јосипово понашање?

- A.** социјалним учењем
- B.** позитивним трансфером
- C.** социјалним забушавањем
- D.** селективношћу перцепције

(1 бод)

II Задачи кратког одговора

У следећим задацима одговорите кратким одговором (речју или једноставном реченицом).
Одговоре упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици.
Тачан одговор доноси један бод.

28. Психолог жели да истражи утицај дуготрајне незапослености на психичко здравље те бира особе од 45 до 60 година које су незапослене барем 5 година. Како се у истраживањима назива одабрани део популације укључен у истраживање?

(1 бод)

29. Девојчица се боји паукова и кад је једног видеала на зиду куће, побегла је унутра испричати баки како ће паук од пет метара појести кућу.

Којој врсти фактора припада страх који утиче на перцепцију девојчице?

(1 бод)

30. У којој су врсти дугорочног памћења лечнику похрањене информације о различитим поремећајима спавања?

(1 бод)

31. Која врста мотивације с обзиром на врсту потицаја делује на особу која увек части друге у кафићу да би задобила поштовање?

(1 бод)

- 32.** Људи су у време епидемије извештавали да се јако тешко концентришу у послу који су пре обављали без проблема. Којој групи знакова стреса припада знак описан у наведеном примеру?

(1 бод)

- 33.** Како се назива кривуља према којој се расподељује интелигенција у популацији?

(1 бод)

- 34.** Који поремећај личности карактерише претерана увереност у своју јединственост и талентованост те потцењивање других људи?

(1 бод)

- 35.** Десетомесечно дете узнемири се када мајка напусти просторију и брзо се смири у њеном наручју када се врати. Које је обележје социоемоционалног развоја описано у наведеном примеру?

(1 бод)

- 36.** Пред препуном двораном искусни говорник одржао је свој најбољи мотивациони говор. Која је врста социјалног утицаја описана у наведеном примеру?

(1 бод)

Психологија

37. Захваљујући којем социјалном утицају профитира модна индустрија ако многи људи носе комаде одеће који су хит одређене сезоне?

(1 бод)

38. Иако ју је на састанку колегиница стално нападала и провоцирала, Тена јој је смирено одговарала на питања и објашњавала узроке неспоразума. Како се назива врста интелигенције описана у наведеном примеру?

(1 бод)

39. На концерту је маса људи вриштала, међусобно се грлила, скидала одећу и бацала је на бину. Како се назива описано стање у којем појединац губи осећај властитог идентитета?

(1 бод)

III Задаци продуженог одговора

У следећим задацима одговорите с неколико реченица, јасно и сажето, усмеравајући се на оно што је битно за задатак и користећи се полазним садржајем.

Одговор упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици.

Тачан одговор носи један, два или три бода.

- 40.** Клинички психолози желе експериментом проверити хипотезу да медитација смањује анксиозност код анксиозних пацијената.

Опишите план (нацрт) истраживања из којег ће бити видљиви поступци с експерименталном и контролном групом како би се могло закључити да ли медитација узрокује промену у степену анксиозности.

[illegible]

(3 бода)

Психологија

- 41.** Јерка је на пешчаној плажи Сабунике опекла медуза. Наведите по један пример за генерализацију подражаја, дискриминацију подражаја и гашење условљене реакције користећи се примером Јеркова искуства.

[illegible]

(3 бода)

- 42.** Млади ватерполист фрустриран је што није позван на завршне припреме за Европско првенство упркос својим изврсним резултатима на терену.

Именујте три различита одбрамбена механизма којима би се ватерполист могао користити у описаној ситуацији и поткрепите их примером.

[illegible]

(3 бода)

Психологија

43. Пажљиво осмотрите следеће задатке којима се мери интелигенција.

Задатак А.

Између шест понуђених ликова с десне стране одаберите онај лик који попуњава празно место у матрици.

(Одговор: б јер следи логику да се у трећој колони спајају прва два елемента уз истог реда)

		
	x	
	+	

a.

b.

c.

d.

e.

f.

Задатак В.

Који појам не припада низу?

вук, делфин, зец, морски пас, лисица

(Одговор: морски пас јер није сисар)

Наведите који задатак мери флуидну, а који кристализовану интелигенцију.

Објасните зашто се такав тип задатка користи за мерење управо те врсте интелигенције.

Задатак **A:**

Задатак **B:**

(3 бода)

Психологија

44. Пажљиво прочитајте текст.

Године 2004. јој је поново пресађен бубрег у Америци, овог пута од живе, несродне донаторице, која је неком хтела да олакша или можда чак спаси живот, а догодило се да је то била Славенка Дракулић. Потакнута тим искуством, потражила је друге такве добротинитеље у Америци и на темељу тих разговора написала књигу „Тело њеног тела“.

Извор: www.mvinfo.hr

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Именујте и објасните три мотива (разлога) који су према истраживањима из социјалне психологије могли да потакну добротине на овакво просоцијално понашање.

[illegible]

(3 бода)

Празна страница

Празна страница

Празна страница

Празна страница